

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa

Cmentarz żydowski wraz z domem pogrzebowym

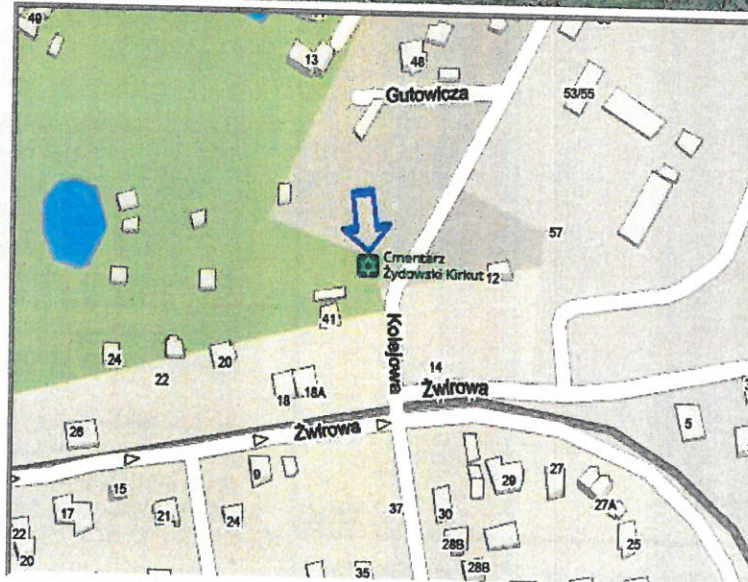
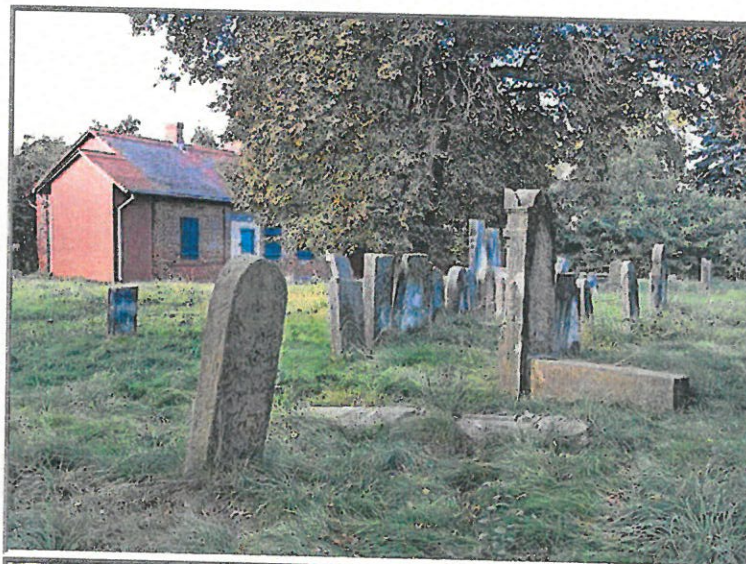
2. Czas powstania/uwagi

początek XX w. - lata 30. XX w.

3. Miejscowość

Pruszków

8. Fotografie

4. Adres

Ulica: Lipowa

Nr: 50

5. Przynależność administracyjna

Województwo: mazowieckie

Powiat: pruszkowski

Gmina: Pruszków

6. Forma ochrony

Data wpisu do rejestru

27.12.1988

Nr rejestru:

1339

8. Historia, opis, wartości

Żydowska gmina wyznaniowa utworzona została w Pruszkowie w 1904 r. Jej organizatorami byli przede wszystkim Mordechaj Gutowicz oraz Jakub Teichfeld. Ten ostatni zakupił od hr. Potulickiego grunt pod cmentarz przy ulicy Lipowej. W latach 20-tych XX w. cmentarz został ogrodzony i wzniesiono dom pogrzebowy. Najstarsze nagrobki pochodzą z początku XX w., ostatni pochówek w 1943 r. Po wojnie cmentarz nie czynny.

Cmentarz założony na planie regularnym, zbliżonym do równoległoboku. W chwili obecnej znacznie zatarty jest układ pierwotnych alejek. Zachowany jest cenny starodrzew. Istniejące nagrobki posiadają formę wykonanych z piaskowca tradycyjnych macew. Inskrypcje w języku hebrajskim, z wyjątkiem nagrobków (powojennych?) osób zamordowanych przez Niemców w okresie okupacji. W pn.-zach. narożniku znajduje się brama wjazdowa oraz dom pogrzebowy. Jest to jednokondygnacyjny budynek murowany o elewacjach licowanych cegłą, posiadający zwartą bryłę krytą dwuspadowym dachem. Cmentarz otoczony jest ceglany ogrodzeniem o przęsłach rozdzielonych filarami, które tworzą płyciny o górnych krawędziach wspartych na kroksztynach. Cmentarz jest ostatnim obiektem świadczącym o funkcjonującej do 1939 r. na terenie Pruszkowa gminy żydowskie.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Dobry

10. Wykonanie karty

Autor

Piotr Najmajer

Data i podpis

2022

11. Zatwierdzenie karty (podpis
wojewódzkiego Konserwatora Zabytków)